[https://doi.org/10.52240/1857-2367.2020.2\(21\).47](https://doi.org/10.52240/1857-2367.2020.2(21).47)

PARTICULARITĂȚILE CREȘTERII, DEZVOLTĂRII ȘI CULTIVĂRII PLANTELOR DE *PRINSEPIA UNIFLORA* BATAL. ÎN CONDIȚIILE REPUBLICII MOLDOVA

Elisaveta ONICA, Ion ROȘCA, Alina CUTCOVSCHI-MUȘTUC

Grădina Botanică Națională (Institut) „Al. Ciubotaru”,

Chișinău, Republica Moldova

Abstract: The peculiarities of the growth, development and cultivation of Cherry *Prinsepia* under the conditions of the Republic of Moldova are presented in this article.

Key words: *Prinsepia uniflora* Batal, development, propagation.

Valoarea practică a introducerii se conchide în selectarea din marea biodiversitate autohtonă și alohtonă a celor mai prețioși taxoni de plante lemnoase, care corespund cerințelor actuale. În Grădina Botanică Națională (Institut) „Al. Ciubotaru” (în continuare GBNI) în anul 2018 a fost luată în studiu *Prinsepia uniflora* Batal. – prinsepia albă, care aparține genului *Prinsepia* Royle, subfamiliei *Prinsepioideae* din familia Rosaceae Juss.

Prinsepia uniflora Batal. este un arbust originar din Nordul Chinei. În condițiile Republicii Moldova atinge cca 1,5 m înălțime. Ramurile sunt lungi, de culoare verde-cenușie în perioada vegetației, până la maro-cenușie la sfârșitul perioadei de vegetație, arcuite în timpul înfloririi și fructificării, formând o tufă globuloasă, cu spini la fiecare nod. Spinii, de obicei, sunt erecți, de 6-10 mm lungime. Frunzele de 2,5-5 cm lungime și 0,6-0,8 cm lățime sunt alungit-lanceolate, cu baza rotunjită, iar marginile fin dințate, pe partea abaxială de culoare verde-pal, iar pe cea adaxială verde-închis, scurt pețiolate până la subsesile. În condițiile țării noastre înfrunzirea are loc odată cu înflorirea, în perioada 15 martie – 15 aprilie. Colorarea frunzelor – în septembrie, iar căderea lor în octombrie-noiembrie. Florile albe, cu un aromă plăcut, de 15 mm în diametru, de obicei, solitare sau dispuse câte 2-3 unități în raceme scurte. Pedunculul florii este glabru, de 3-15 mm lungime. Petalele de 5-6 mm lungime, albe cu reflecții purpurii. Androceul din 10 stamine așezate în 2 cercuri. În perioada înfloririi florile sunt frecvent vizitate de albiși și alte insecte polenizatoare. Înfloarește regulat de la vârsta de 5 ani, dar fructifică în a 5-6-a perioadă de vegetație în funcție de condițiile climatice primăvara timpuriu. Fructele sunt drupe rotunde sau ovoide, cărnoase, negre-violete, acre la gust, atingând în diametru maxim 8-10 mm. Maturarea fructelor are loc începând cu prima decadă a lunii august și până în prima decadă a lunii septembrie.

Parametrii morfologici au fost determinați la câte 100 fructe și semințe. Multiplicarea prinsepiei s-a efectuat prin metode convenționale: marcotaj, butași lignificați, semilignificați, prin semințe proaspete curățate, încorporate în sol toamna târziu sau primăvara, cu semințe stratificate timp de 90 – 150 de zile. Observațiile fenologice au fost efectuate conform metodei elaborate de Grădina Botanică din Moscova [1].

Masa medie a 1000 de fructe proaspete a constituit 435 g, (maxim – 800 g), iar a 1000 de semințe – 171-180 g, randamentul mezocarpului fiind de 50,1 – 60,2%. Lungimea pedunculului a variat între 3-15 mm, media fiind 8,3 mm. Media diametrului

fructelor a constituit 10-11 mm, iar a seminței a variat între 8-9 mm. În anii de cercetare procentul de legare a fructelor a constituit 40-55% și corelează direct cu condițiile climatice în perioada înfloririi. Prinsepia albă este rezistentă la ger, secetă și tolerează umbra. Mai bine crește pe soluri afânate, bogate și cu suficientă umiditate. Prinsepia este una dintre primele plante care începe perioada de vegetație timpuriu și termină vegetația devreme. Se deosebește prin perioadă îndelungată de înflorire. Posedă potențial înalt de decorativitate. Se recomandă pentru cultivarea în grupuri pure sau în amestec cu alte specii pe gazon, la margini de masive sau garduri vii. Prinsepia se poate utiliza pe larg în toate raioanele dendrologice ale Republicii Moldova atât cu scop decorativ, cât și ca plantă meliferă.

Coeficientul de germinare a semințelor semănate toamna a constituit 60-65%, iar a celor încorporate primăvara după stratificare, doar 40-45%, în funcție de condițiile climatice și respectarea tehnologiei. Puieții generativi obținuți din semănăturile de toamnă sunt mai viguroși comparativ cu cei obținuți din semănăturile de primăvară. Talia plantelor obținute din butași în I perioadă de vegetație a variat între 30 și 45 cm, media fiind de 40,5 cm, iar a celor din semințe – 20-30 cm, media fiind de 25,5 cm. Puieții obținuți vegetativ se disting de cei generativi printr-un sistem radicular mai răsfirat. Plantele obținute generativ se disting de cele obținute vegetativ prin lungimea mai mare a rădăcinii de ordinul I cu 15%, dar la transplantare rădăcina principală se scurtează. Randamentul înrădăcinării butașilor semilignificați a constituit doar 20-25% în funcție de respectarea tehnologiei pe toată perioada de vegetație. Puieții generativi și vegetativi au fost plantați în containere pentru fortificare. Procedul optim și rentabil de multiplicare a fost semănatul cu semințe proaspete toamna timpuriu la o adâncime de 2-3 cm.

Prinsepia prezintă interes ca plantă ornamentală, pentru abundența înfloririi, fructificării, foliajulului verde-închis și lucios precum și ca plantă meliferă datorită înfloririi timpurii.

Cercetările s-au efectuat și continuă în cadrul proiectului: 20.80009.7007.19 „Introducerea și elaborarea tehnologiilor de multiplicare și cultivare prin tehnici convenționale și culturi in vitro a speciilor de plante lemnoase noi”.

BIBLIOGRAFIE

1. Методика фенологических наблюдений в ботанических садах СССР. Бюллетень ГБС АН СССР. Москва, 1979. Вып. 113, с. 3-8.